

Gál Ferenc Főiskola
Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda, Bölcsőde

5540 Szarvas, Szabadság út 6-8.
Telefon: 66/312-332, 66/886-035
Fax: 66/311-550, E-mail: gyakorlo@gff-szarvas.hu
www.gyakorloovi-suli.hu

„Vendég vagy a világban, és ez a világ, szép vendégfogadó;
Van napsugara, vize, pillangója, madara. Van virágja rengeteg sok.
Tanulj meg örvideni nekik!” Wass Albert

Óvodánk, egy többcélú közoktatási, köznevelési intézmény, a Gál Ferenc Főiskola Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és **Gyakorlóóvoda**, Bölcsőde, tagintézménye. A Zöld Óvoda mozgalom indulásakor első között adtuk be pályázatunkat (2006) a meghirdetett Zöld Óvoda cím viselésére. Tettük ezt azért, mert az óvoda szakmai életében a 80-as évek végétől kezdődően a helyi pedagógiai gyakorlatunkban már körvonalazódtak azok az utak, törekvések, célkitűzések (környezetvédelem, természetvédelem, hagyományörzés), amelyek az ezt követő időszak, valamint napjaink nevelési/pedagógiai programjának meghatározó elemeivé váltak.

A nevelési tapasztalatainkat összegző, a nevelési gyakorlatunkat ötvöző, pedagógiai hitvallásunkat tükröző pedagógiai programunk (**TESZ=Tevékeny Együttműködés Szemléletformálással**) az óvoda alapfunkcióit **holisztikus** gondolkodásmóddal, **globális szemléletmóddal** megerősítve közvetíti és teljesíti a mai napig. Településünk Tessedik Sámuel városa, Szarvas, ahol fontosnak tartjuk a helyi hagyományok, kulturális örökségek gyermekekkel való megismertetését, a **„tessediki hagyományok”** követését. Intézményegységünk Gyakorlóóvoda, a jövő óvodapedagógusai szakmára való felkészítésének gyakorlati „fellegvára”, így funkcionkból eredően óvodapedagógusaink **mentori feladatokat** látnak el.

Zöld óvodai működésünk kezdetétől (2006) áttértünk a **projekt-szemléletű tervezésre** és **gyakorlatra**, amely a környezeti nevelés módszertani megújulását jelentette a számunkra, és a mai napig ez áll nevelési gyakorlatunk középpontjában. Építhettünk az előző évtizedben megjelentetett, a mindennapi gyakorlatot megsegítő szakirodalmakra. (Erdei Iskolai Programfüzetek Szerk: Hortobágyi Katalin Szarvas, 1996 stb.), majd a nevelőtestületünkől kerültek ki azok a kollégák, akik jó gyakorlataikat az óvodapedagógusok szélesebb társadalmával is megosztották. (Fabóné Nagy Andrea - Faggyas Jánosné: Zöld jeles napok az óvodában). Módszertani megújulás munkaközösségi keretek között formálódott az időközben környezetpedagógiai szakvégtettséget szerzett kollégáink segítségével, az iskolánkba tanító pedagógusok együttműködésével. Az újszerű elemek beépítésére, a módszerek változatos alkalmazásához nevelőtestületünk sikeres pályázati munkái biztosították az anyagi fedezetet.

Időközben a KOKOSZ tagjaként aktívan részt vállaltunk a közös munkákban, s szakmai kapcsolati hálót építve teremtettük meg annak lehetőségét, hogy nevelőtestületünk tagjaihoz eljussanak a legújabb szakmapedagógiai ismeretek (Labancz Györgyi, Lehoczky János, dr. Hortobágyi Katalin).

A **tanulási környezet kitágításával, a tanulási folyamat újraértelmezésével** egyre hatékonyabban tudtuk a nevelési programunk célkitűzéseit megvalósítani, s ezzel nem csak saját szakmai önfejlődésünket biztosítani, hanem a kezünk alatt formálódó óvodapedagógusjelöltek pályára való felkészítését is eredményesebbé tudtuk tenni. A környezeti/külső világ tevékeny megismerésében alkalmazott korszerű **szenzitív módszerek, az életközösségek terepi tapasztaltatása, a felfedezés élménye, a kooperatív tanulás alkalmazása, a projekt-módszer** mind-mind hatékonyabbá tette nevelőmunkánkat. Még kétszer lettünk a Zöld Óvoda cím birtokosai, majd 2013-ban elnyertük az **Örökös Zöld Óvoda** megtisztelő címet. Minősített **Referencia-intézményként** pedig minden tanévben bemutatjuk Békés megyében az érdeklődő pedagógusoknak a környezeti nevelés területén bevált „jó gyakorlatainkat”. 2016-tól pedig **bázisintézményi megbízást** kaptunk a Békés megyében működő Zöld Óvodák szakmai életének támogatására.

Intézményünkben a mindennapokban alkalmazott korszerű környezetpedagógiai módszerek **eszköze**, az évtizedeken átívelően az **óvodások erdei táboroztatása. A 7. számú kritériumhoz** kapcsolódóan ezt a területet választotta nevelőtestületünk az **esszé témájául**, amit röviden szeretnék bemutatni.

Az óvodai gyakorlatunkban a környezeti nevelés helyszínének a szabadba helyezése mindig is elsődleges volt a gyermekek fejlesztése során, de az **erdei iskolai mozgalom** beindulása ránk, óvodapedagógusokra is **nagy hatással volt**. A velünk egy épületben működő általános iskolai intézményegység tanítói lelkesedéssel kapcsolódtak be az erdei iskolai programokba. Mi óvodapedagógusok is, szeretttük volna megtapasztalni, miként hat az óvadás gyermekekre a folyamatos természetben tartózkodás. a mindennapok természetközelsége. Szarvas város természeti adottságai elének tárták a lehetőségeket: az Erzsébet-liget, a Körös holt ága mentén elhelyezkedő Arborétum, a Körös Maros Nemzeti Park Körös-völgyi Látogatóközpontjának, az óvodánk közelében elhelyezkedő mesterségesen létrehozott Kacsa-tó élővilága megannyi természet-élményt rejtettek magukban. De, hogy közelebb kerüljünk fizikailag is ezekhez a természeti szépségekhez, keresnünk kellett olyan

Gál Ferenc Főiskola
Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda, Bölcsőde

5540 Szarvas, Szabadság út 6-8.
Telefon: 66/312-332, 66/886-035
Fax: 66/311-550, E-mail: gyakorlo@gff-szarvas.hu

www.gyakorloovi-suli.hu

létesítményt, amely befogadja óvodásainkat, s e mellett ki tudjuk elégíteni ezen életkor alapvető szükségleteit (napi háromszori étkeztetés, pihenés, játék-lehetőségek stb.) A rendszerváltás eredményeként a Körös-parton sok középületnek (nyaralók, közösségi házak) megváltozott mind a tulajdonosa, mind az épület funkciója. Sikerült óvodásaink számára olyan helyet találni, ahol biztosíthattuk számukra az **egész napos természetben tartózkodást**, valamint a szabadtéri, egyszeri meleg étkezést. Az elképzelésünk az volt, hogy a gyerekeket legalább egy hétre vigyük távol az óvodától, s a természet közelségét maximálisan kihasználva szervezzük meg számukra a környezeti tapasztalást, tevékenykedtetést. A 2000-ben véglegesen megtaláltuk azt a helyszínt Szarvas város külterületén, ahol mindezek megvalósulhattak. Mivel eredetileg a táboroztatásra épült létesítmény üzemeltetője a nyári szünetre szervezte a nyaralókat, így számunkra igen kedvezően a tanévkezdéskor, **szeptemberben**, és a tanévzáráskor **júniusban** tudták biztosítani az elhelyezést **egy-egy hét időtartamra**, csoportonként három szobás, konyhai előkészítővel és mosdóval rendelkező faházakban. A szobák 10 fősek, külön fürdőszobával, öltözőszekrényekkel ellátva, ideális valamennyi óvodás korosztály napközi elhelyezésére.

A gyermekek étkeztetését a Körös-partján lévő nyári, szabadtéri ebédlőben oldjuk meg.

Az **Erdei Óvoda nyitva tartása** megegyezik az óvoda nyitva tartási időtartamával. A korán érkezők és a későn távozók részére külön ügyeletet szervezünk, ugyan úgy, mint az óvoda épületében. A tábori létre már hetekkel azt megelőzően készülnek az óvodapedagógusok és a gyerekek is. Megbeszéljük, mit visznek a táborba, **mi kerül az erdei hátizsákba**. A legfontosabbról is szó esik: hogyan viselkedjünk a természetben? Az erdei táborozás magatartási szabályait az **Erdei Óvoda Tízparancsolataként** minden óvodai csoport maga határozza meg az óvodásaik életkori sajátosságainak megfelelően, hangsúlyozva, hogy „vendégként” vagyunk jelen a természetben, ezért ennek viselkedésünk során is tükröződnie kell.

Az **Erdei Óvoda programok** szervesen beépülnek a korcsoportok éves terveibe. A nevelési év kezdő ill. záró projektjeinek részét képezik a Zöld Túrák, amelyeket a gyerekek gyalogosan futóbiciklivel, kerékpárral tesznek meg. A kisebb gyermekeknek a tábor területe mind ősszel, mind tavasszal sokféle tapasztalási lehetőséget biztosít a maga természeti környezetével (gesztenye, dió, mogyoró, szilva, hárs, platán, berkenye, tölgy, fűz stb.) A nagyobbaknak pedig a tábor területét körülvevő természetvédelmi környezet (Arborétum, Nemzeti Park, HAKI, Tájház, stb.) nyújt gazdag, újabbnál újabb felfedezési lehetőségeket. A túrák alkalmával a gyermekeket mindkét óvodapedagógus és a dajka is kíséri, így

Gál Ferenc Főiskola
Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda, Bölcsőde

5540 Szarvas, Szabadság út 6-8.
Telefon: 66/312-332, 66/886-035
Fax: 66/311-550, E-mail: gyakorlo@gff-szarvas.hu

www.gyakorloovi-suli.hu

megvalósítható a kicsik biztonságos közlekedése (átkelés a 44-es főúton, hajóba be- és kiszállás). A terveket előzetesen meghirdetjük, tájékoztatjuk a szülőket a várható programokról, így a család is nyomon követheti, mikor merre járnak a gyerekek, mi történik az Erdei Óvodában. Az érdekesebb programokat rendszerint lencsevégre is kapjuk. A tábori életről **fotómontázsokat készítünk**, amelyek megtekinthetők honlapunkon és facebook-oldalunkon. De még inkább örülnek a szülők annak, hogy a programokat videofelvétel készítésével is megörökítjük, amelyeket a **helyi kábel csatornán** és a Regionális **Körös Televízióban** láthatnak a szülők. A videofelvételek természetesen nem csak tájékoztató jelleggel készülnek, hanem egy-egy környezeti témakörre módszertani szempontból **szerkesztett, oktatófilmek is készülnek**, amelyeket a főiskolai hallgatók elméleti képzése során a főiskolai oktatók beépítenek tantárgyuk tematikájába.

Hagyománnyá vált az Erdei Óvodánkban, hogy a tábori napok egyikén valamennyi csoport **Családi délutánt** tart, ahová szívesen várják a szülőket, testvéreket, nagyszülőket. A közös délután mindig valamilyen szabadban végezhető tevékenységhez kapcsolódik (mozgás, kutatómunka, alkotóműhely), amely szoros kapcsolatban áll az adott hét projektjével.

A tanév rendje szerint a **főiskolai hallgatók** az óvodai gyakorlat megkezdésekor már szeptemberben az őszi Erdei Óvodai életbe kapnak betekintést. Sokuknak közülük, már ott megkezdődik az egyéni hospitálásuk. Az Erdei Óvodában részesei lehetnek annak a szervezőmunkának, amelyet az óvónők a szabadban tartott tevékenykedtetés kapcsán végeznek. Számtalan példát láthatnak a szabadban szerveződő óvodai tevékenységekre, arra, hogyan alkalmazkodik a pedagógus az adott helyszín adta lehetőségeihez, hogyan teremti meg a gyermekek játékához, a foglalkozásokhoz, a természet megfigyelésekhez a feltételeket, milyen érdeklődés felkeltési módszerekkel él a természeti környezetben.

Ízelítőül néhány projekt, amelyeket az Erdei Óvoda programjául választottunk az utóbbi időben, tavasszal és ősszel: *A természet asztala, Természet kosara, Fa, Víz, A Víz útja, Levegő, Régen és Most, Dombon tör a diót, Levélsöprő, Vendégségben Ősz Anyónál...stb.*

Hatalmas az a tapasztalati anyag, ami az Erdei óvoda szervezésével, tartalmi megvalósításával kapcsolatosan nevelőtestületünk munkája nyomán több év, évtized alatt összegyűlt. A lineárisan és koncentrikusan is bővülő projektek valamennyi korcsoport (vegyes életkorú csoport) esetében is a rendelkezésünkre állnak. Távlati terveink között szerepel, ezen **projektek tapasztalati anyagának összerendezése**, és Erdei Óvodai Programfüzetek formájában való megjelentetése. Nevelőtestületünk legutóbbi módszertani füzetek az óvodai

Gál Ferenc Főiskola
Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda, Bölcsőde

5540 Szarvas, Szabadság út 6-8.
Telefon: 66/312-332, 66/886-035
Fax: 66/311-550, E-mail: gyakorlo@gff-szarvas.hu

www.gyakorloovi-suli.hu

környezeti neveléshez a „Zöld kalandra fel!” CD-melléklettel (Szarvas, 2013.) Szándékunkban van bázisintézményi feladatainkat teljesítve **szakmai kiadványaink** sorát **bővíteni**, a környezeti nevelést érintő „jó gyakorlatainkat” pedig **továbbadni** olyan óvodák számára, akik nem régen indultak el a „zöld úton”. Ugyanakkor **szakmai ismereteinket folyamatosan gyarapítani** kívánjuk újabb szakirodalmak megszerzésével és feldolgozásával. A nevelőtestületünkbe bekerülő új kollégákat szeretnénk megfertőzni „zöld szemléletünkkel”, hogy óvodánk környezetpedagógiai tettekre készsége a jövőben is „fenntartható” legyen, s tükrözze a természettel szembeni méltóságteljes alázatunkat. Reméljük az óvodánkba járó „Zöld Óvodások” természetszeretetüket továbbviszik az „Ökoiskolába”, majd felnőtt életükbe magukénak vallva Dr. Kós Károly örökérvényű gondolatait:

„Tartsuk tiszteletben a természetet! Szeressük, figyeljük és óvjuk! Ne pusztítsunk feleslegesen semmit, hanem gazdálkodjunk a természet javaival! Cseppel se vegyünk el belőle többet, mint amire szükségünk van!”

